

Sociaal-Democratische Arbeiderspartij. (1)

Enkele resoluties.

Het Congres der S. D. A. P. nam (26 April 1905) betreffende de houding bij de **Stembus van 1905**, de volgende

motie-Troelstra-Pannekoek

met algemeene stemmen aan :

„Het congres, overwegende, dat de arbeidersklasse voor haar maatschappelijk belang de politieke strijd vast en daarbij eendrachtig moet strijden ;

overwegende, dat daarom, tegenover de antithese der Christelijke partijen door de vrijzinnigen van alle gading aanvaard, die van kapitaal moet worden gesteld.

overwegende echter, dat het blanco artikel geen voldoende waarde biedt voor de democratische gezindheid van kandidaten.

Verklaart,

bij de herstemmingen alleen die kandidaten te zullen steunen, die zich verklaren vóór de urgentie van algemeen kiesrecht.”

Schoolkwestie.

Het Congres der S. D. A. P. stelt den staat den eisch te zorgen, dat overal algemeen verplicht koste-

(1) In het tweede en derde deeltje van deze verzameling zijn de overige meest belangrijke resoluties opgenomen.

loos voldoende lager onderwijs worde gegeven,
 acht hiervoor noodig de verheffing van het peil der
 lagere school met betaling aller kosten door en onder
 deskundig toezicht van den Staat,

constateert dat een groot deel der arbeidende klasse
 in Nederland voor zijn kinderen godsdienstig onder-
 wijs eischt en acht het ongewenscht het daarin tegen
 te werken, daar de sociaal-democratie de eenheid der
 arbeidende klasse tegen geloovige en ongeloovige
 kapitalisten op maatschappelijk gebied niet ter wille
 van theologische geschilpunten heeft te verstoren,

stelt aan de bijzondere school dezelfde materieele
 eischen als aan de openbare, ook wat betreft de
 positie der onderwijzers, wier zelfstandigheid door den
 Staat moet worden gewaarborgd evenals de vrijheid
 van keuze der ouders,

en verklaart 'zich alleen onder geheele voldoening
 aan deze voorwaarden voor maatregelen, welke de
 gelijkstelling van de bijzondere school met de open-
 bare beoogen.

(Congres van 1902).

Algemeene werkstaking.

Het Congres;

overwegende, dat de jongste beweging tegen de
 dwangwetten de arbeidersbeweging is overvallen;

dat de arbeiders, indien zij het algemeen kiesrecht
 hadden bezeten daarin een wapen hadden gehad om
 zich te verweren en in dat geval niet hun toevlucht
 tot een politieke werkstaking ter verdediging hunner
 bedreigde rechten hadden genomen;

dat zij wegens gemis aan eensgezind klasse-inzicht en gebrek aan organisatie nog niet in staat zijn gebleken dergelijke groote bewegingen met succes te voeren en dat deze gebreken tijdens de beweging zelve niet waren te verhelpen;

ziet in de uitvoering der werkstaking door het proletariaat het verblijdende en hoopvolle teeken van den moed en de offervaardigheid van vele Nederlandsche arbeiders, die zich de brutale aanranding van hunne meest onmisbare rechten niet laten welgevalen zonder de uiterste poging van verweer;

keurt de houding goed van het Partijbestuur, dat zich in dezen strijd der vakorganisatie tot handhaving harer rechten met deze solidair heeft getoond en daardoor aan de arbeiders het bewijs heeft geleverd, dat zij ook in de hachelijkste oogenblikken op de S. D. A. P. kunnen rekenen;

herinnert de partijgenooten aan hun plicht om onder de arbeiders het soc. dem. inzicht en de organisatie te versterken;

en neemt zich voor, den strijd voor het algemeen kiesrecht met verdubbelde kracht te voeren.

(Congres van 1903.)

Algemeene werkstaking.

Het congres der S. D. A. P. overwegende, dat het gewenscht is, ten opzichte van de „Algemeene Werkstaking” het standpunt der Nederlandsche sociaal-democratie vast te stellen.

dat de noodzakelijke voorwaarde voor het slagen

eener werkstaking op groote schaal, is een sterke organisatie en een zichzelf opgelegde discipline der arbeidersklasse,

acht de volstreckte algemeene werkstaking in dien zin, dat alle arbeiders op een gegeven oogenblik den arbeid nederleggen, onbestaanbaar, omdat zij elk bestaan, dus ook dat van het proletariaat, onmogelijk maakt;

overwegende, dat de ontvoogding der arbeidersklasse niet het resultaat kan zijn van een zoodanige plotse-linge krachtsinspanning, dat het daarentegen mogelijk is, dat een werkstaking die zich over enkele, voor het economisch leven gewichtige, of een groot aantal takken van bedrijf, uitstrekt, een uiterste middel kan zijn om belangrijke maatschappelijke veranderingen door te zetten of zich tegen reactionaire aanslagen op de rechten der arbeiders te verzetten, waarschuwt de arbeiders, zich door de propaganda voor de algemeene werkstaking, die van anarchistische zijde wordt gedreven, om hen af te houden van wezenlijken strijd, dag aan dag, door middel der vak- en politieke aktie en der coöperatie niet op sleeptouw te laten nemen,

en wekt hen op, door ontwikkeling hunner organisatie hunne eenheid en macht in den klassenstrijd te versterken, daar indien de werkstaking voor een politiek doel te eeniger tijd noodig en nuttig mocht blijken, haar welslagen daarvan zal afhangen.

(Congres van 1904.)

Algemeen kiesrecht.

I.

Het Congres der S. D. A. P.,
overwegende, dat de bestaande kieswet, die er op
ingericht blijkt, de arbeidende klasse grootendeels van
de stembus te weren, het aanzijn heeft geschonken
aan eene Regeering en kamer, die wel liefhebberen in
sociale hervorming, doch door het verspillen van een
derde deel der staatsinkomsten aan militarisme en
hun vrees, om de kapitalisten te treffen, elke finan-
tieele verbetering voor de arbeiders achterwege doen
blijven;

van oordeel, dat geene werkelijke arbeidswetgeving
kan tot stand komen, zoolang niet de arbeidende
klasse zelve, door invoering van algemeen kiesrecht
en na een oordeelkundig gebruik daarvan, hare belan-
gen in de wetgevende macht behartigt;

protesteert tegen het voorwendsel, als zouden de
Regeering en de burgerlijke partijen daarom de ver-
betering van ons kiesstelsel laten rusten, omdat door
deze ter hand te nemen, de sociale hervormingen
zouden worden vertraagd, terwijl juist elke sociale
hervorming buiten de medewerking der arbeiders
zelve om, gevaar voor nieuwe benadeeling der arbeidersbelangen doet ontstaan;

eischt voor de arbeiders, die alle lasten dragen, hun
eerste recht als staatsburger op, opdat het werkende
volk van Nederland zich door middel eener zelfstan-
dige arbeiderspartij den invloed, die de arbeidende
klasse in den staat toekomt, kunne verzekeren;

betuigt, van nu af met alle wettige middelen een

onvermoeiden en onophoudelijken strijd te zullen voeren voor de herziening der grondwet ter invoering van algemeen kiesrecht.

II.

Het Kongres der S. D. A. P.,
overwegende, dat er verschillende arbeidersvereenigingen en kombinaties van vereenigingen (Comitees, Bestuurdersbonden, Arbeidssecretariaten) in Nederland bestaan, die zich òf uitsluitend, òf onder meer, een doel hebben gesteld, dat niet zonder de hulp der wetgeving is te bereiken;

overwegende, dat Regeering en Wetgevende Macht zich thans meer dan ooit bezig houden met de regeling van zaken, in allerlei onderdeelen van het dagelijksch leven der arbeiders ingrijpende, als: ongevalverzekering, regeling van arbeids- en rusttijden, wettelijke verhouding tusschen patroon en werkman (arbeidsovereenkomst), leerplicht, inrichting der Kamers van Arbeid, arbeiderspensioneering, enz.;

van oordeel, dat deze onderwerpen zich bewegen op het terrein van de vakvereenigingen, zoowel als van de politieke vereenigingen der arbeiders en deze organisaties dus genoodzaakt zijn, zich daarover te laten hooren en te trachten bij de tot standkoming dier zaken hun invloed te laten gelden;

overwegende, dat zelfs onderwerpen als arbeiderspensioneering zonder een krachtig optreden der georganiseerde arbeiders zelve, door de burgerlijke hervormers zoodanig zullen geregeld worden, dat, in ruil voor kleine voordeelen voor enkelen, de geheele

arbeidende klasse duurzaam een last zal worden opgelegd;

meent, dat reeds hieruit voortvloeit het gemeenschappelijk belang van alle strijdende arbeiders-vereenigingen bij de tot standkoming van algemeen kiesrecht, het eenige middel, om den arbeiders direkten invloed te verzekeren bij de behandeling hunner algemeene en vakbelangen in de wetgeving;

wijst op de groote sociale beteekenis van het algemeen kiesrecht, dat voor de arbeiders geen politieke partijleuze mag zijn om het te verdeelen, doch hen juist moet aaneensnoeren wegens de groote economische arbeiders-belangen ter bevordering waarvan het onmisbaar is;

draagt het Partijbestuur op, alle arbeidersorganisaties op te roepen, zich met vereenigingen, die vóór grondwetsherziening willen ijveren, tot één Comitee voor Algemeen Kiesrecht te verbinden, om de propaganda voor het Algemeen Kiesrecht zoo krachtig mogelijk te voeren.

(Congres 1899.)

Coöperatie.

Het Congres spreekt de wenschelijkheid uit :

de verbruikscoöperatie aan te wenden als strijd middel, door een deel der te maken winsten te bestemmen tot geldelijken steun der Arbeidersbeweging.

Het beveelt daartoe aan, dat coöperatieve verbruiks-vereenigingen zullen worden opgericht :

hetzij in groote steden door afzonderlijke groote vakvereenigingen ;

hetzij in kleine steden, of groepen van dorpen, door eene federatie van vakvereenigingen ;

en dat een (derde) deel der winsten zal worden bestemd voor weerstands- en ondersteuningskassen voor de leden.

(1899.)

Godsdienst en Sociaaldemocratie.

Het Congres, overwegende, dat het kerkgeloof, thans nog door vele arbeiders aangehangen, geen reden van politiek verschil behoeft te zijn, omdat alle arbeiders dezelfde economische belangen hebben ;

overwegende, dat het socialisme, hetwelk de vrijmaking van de proletariërs uit politieke en economische onderworpenheid beoogt, alle arbeiders zonder verschil van geloof kan omvatten ;

overwegende, dat ten onrechte de burgerlijke machthebbers in de kerk de arbeiders tegen de arbeiders opzetten en de kerk tot handhaving van de burgerlijke privileges willen gebruiken ;

„verklaart, dat het de taak der partij is de politieke en economische macht der kerk te breken, zonder binnen 'of buiten haar kring de godsdienstige meening van iemand te willen kwetsen.

(Congres van 1897).